

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DDI-1-411/52/677/02/ES

Warszawa, 2002-09-30

DECYZJA Nr DDI - 88 /02

Na podstawie art. 17 w związku z art. 12 ust. 2 pkt 2 *ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 122, poz. 1319 z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **wyraża zgodę** na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez Spółkę Northrop Grumman Corporation z siedzibą w Los Angeles w USA wyłącznej kontroli nad TRW Corporation z siedzibą w Cleveland w USA.

UZASADNIENIE

W dniu 17 września 2002 r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęło zgłoszenie zamiaru koncentracji, polegającej na przejęciu przez Spółkę Northrop Grumman Corporation z siedzibą w Los Angeles w USA wyłącznej kontroli nad TRW Corporation z siedzibą w Cleveland w USA.

W związku z tym, iż:

- spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające zgłoszenie niniejszej koncentracji, bowiem łączny obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył 50 mln euro,
- przejęcie kontroli nad innym przedsiębiorcą jest jedną z form koncentracji, określoną w art. 12 ust. 2 pkt 2 *ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 122, poz. 1319 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą antymonopolową,
- w przedmiotowej sprawie nie występuje żadna okoliczność z katalogu przesłanek egzoneracyjnych, wymienionych w art. 13 ustawy antymonopolowej, powodująca odstąpienie od konieczności zgłoszenia koncentracji,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej organem antymonopolowym, wszczął postępowanie w przedmiotowej sprawie, o czym powiadomił stronę pismem z dnia 23 września 2002 r.

Przedmiotowe zgłoszenie zostało wystosowane do Urzędu w dniu 17 września 2002 r. Umowa w sprawie przedmiotowej transakcji została zawarta w dniu 30 czerwca 2002 r. Uwzględniając fakt, iż walne zgromadzenia akcjonariuszy Northrop Grumman oraz TRW jeszcze się nie odbyły i w związku z tym niezbędne uchwały akcjonariuszy obu Spółek w przedmiocie zgłaszanej koncentracji, które stanowią czynność, o której mowa w art. 94 ust. 4 ustawy antymonopolowej, nie zostały podjęte, zachowany został 7-dniowy termin na zgłoszenie zamiaru koncentracji, określony w wyżej cytowanym art. 94 ust 4.

W trakcie postępowania Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Opis transakcji

Przedmiotowa transakcja ma charakter eksterytorialny, ponieważ dokonuje się między spółkami, z których żadna nie ma siedziby w Polsce. Jednak ze względu na fakt, iż zarówno grupa Northrop Grumman Corporation, jak i grupa TRW Corporation, prowadzą działalność na rynku polskim, znajduje zastosowanie art. 1 ust. 2 ustawy antymonopolowej, stanowiący, iż każda transakcja wywierająca lub mogąca wywrzeć wpływ na rynek polski podlega zgłoszeniu organowi antymonopolowemu.

Zgłaszana koncentracja polega na przejęciu przez Northrop Grumman wyłącznej kontroli nad całością TRW Corporation. Transakcja związana jest z nabyciem akcji TRW, które znajdują się w publicznym obrocie na giełdach papierów wartościowych w Nowym Jorku, Filadelfii, Pacific i Chicago.

Przedmiotem zgłaszanej koncentracji jest całość TRW. Jednakże, po zakończeniu nabycia TRW, Northrop Grumman planuje wyzbyć się części przedsiębiorstwa TRW zajmującego się motoryzacją poprzez sprzedaż tego przedsiębiorstwa bądź zamianę akcji części przedsiębiorstwa zajmującej się działalnością motoryzacyjną. Do tej chwili Northrop Grumman nie zawarła żadnej umowy w przedmiocie ww. sprzedaży czy też zamiany akcji, jakkolwiek TRW podjęło pewne działania mające na celu przygotowanie i ułatwienie sprzedaży działu motoryzacyjnego TRW.

Ponadto TRW zawarła ostateczną umowę w przedmiocie sprzedaży części przedsiębiorstwa TRW zajmującego się systemami lotniczymi. Transakcja ta otrzymała już zezwolenia administracyjne w USA oraz w UE (Komisja Europejska). Opisywana transakcja nie podlegała zgłoszeniu Prezesowi Urzędu w związku z minimalnym obrotem Działu Systemów Lotniczych TRW w Polsce.

Przyczyny transakcji.

W przekonaniu Northrop Grumman przejęcie kontroli nad TRW stanowi szansę podniesienia wartości akcji Northrop Grumman z korzyścią dla akcjonariuszy. Umożliwi ono również osiągnięcie następujących celów ekonomicznych:

- *dostęp do Nowych Produktów* - Technologia stanowiąca własność TRW oraz jej produkty zapewnią Northrop Grumman dostęp do nowych rozwiązań, które uzupełnią technologie i produkty oferowane aktualnie przez Northrop Grumman,
- *zwiększenie Inwestycji na Nowych Rynkach* - Działając jako jeden przedsiębiorca Northrop Grumman oraz TRW umożliwią podmiotom powiązanim inwestycje na nowych rynkach i dostęp do nowych odbiorców w ramach Departamentu Obrony Stanów Zjednoczonych oraz innych agencji federalnych,
- *zwiększenie Szans oraz Obecności na Rynku* - Działając jako jeden przedsiębiorca Northrop Grumman oraz TRW umożliwią podmiotom powiązanim zwiększoną obecność na rynku oraz zwiększą ich szanse rozwojowe, a przez to umożliwią im w sposób bardziej efektywny sprostać zapotrzebowaniom odbiorców, zwiększą

- również ich konkurencyjność na rynku oraz umożliwią wprowadzenie nowych produktów na rynek w związku z zachodzącymi na nim zmianami,
- *komplementarność* - Połączenie działalności Northrop Grumman i TRW przyniesie wymierne korzyści dla klientów obu spółek w związku z uzupełnianiem się ich działalności.

Uczestnicy koncentracji.

1. Northrop Grumman Corporation z siedzibą w Los Angeles, USA,
2. TRW Corporation z siedzibą w Cleveland, USA.

Northrop Grumman Corporation zwana dalej Northrop Grumman prowadzi działalność gospodarczą o zasięgu ogólnosiwiatowym w zakresie dostarczania zaawansowanych technologicznie, innowacyjnych produktów, usług i rozwiązań w dziedzinie elektroniki (zarówno na potrzeby obronności jak i elektroniki komercyjnej), lotnictwa wojskowego, technologii informatycznych, systemów integracyjnych, budowy okrętów o napędzie konwencjonalnym i atomowym oraz systemów z tym związanych.

W ramach działu ***Systemy Zintegrowane*** prowadzona jest działalność obejmująca projektowanie, rozwój, integrację, produkcję i wspieranie kompleksowych systemów lotniczych oraz podsystemów kadłubów lotniczych służących do rozpoznania lotniczego, kierowania operacjami lotniczymi i ogniem, wczesnego ostrzegania lotniczego, prowadzenia walki elektronicznej, prowadzenia walki powietrznej oraz mających zastosowanie w samolotach bezzałogowych.

Działy Systemy Morskie oraz Newport News prowadzą działalność polegającą na projektowaniu, produkcji i wspomaganiu okrętów oraz na projektowaniu, budowaniu i zaopatrywaniu w paliwo lotniskowców i łodzi podwodnych o napędzie jądrowym.

Dział ***Systemy Elektroniczne*** prowadzi działalność w zakresie projektowania, rozwoju i produkcji elektroniki i systemów defensywnych, w tym lotniczych systemów radarowych, systemów nawigacyjnych, systemów walki elektronicznej, broni precyzyjnych, broni przeciwpancernych, programów elektro-optyczno-podczerwieniowych, systemów walki lądowej, kontroli ruchu lotniczego, obrony przeciwlotniczej, logistycznych oraz informatycznych i automatyzacyjnych.

Dział ***Technologie Informatyczne*** jest dostawcą zaawansowanych rozwiązań IT, usług inżynierskich i handlowych dla odbiorców rządowych, komercyjnych i międzynarodowych. Dział IT świadczy usługi na rzecz Departamentu Obrony USA w takich dziedzinach jak zarządzanie bitwą, planowanie zadań bojowych, modelowanie i symulacja, pozyskiwanie informacji, inżynieria oprogramowania, wywiad, zwiad, systemy kosmiczne, wsparcie bazy i wsparcie na odległość. Northrop Grumman jest również integratorem systemów informatycznych o dużej skali dla takich klientów jak Urzędy Skarbowe oraz Departament Sprawiedliwości w USA oraz świadczy usługi techniczne dla instytucji rządowych takich jak NASA. Jest również dostawcą licencji na oprogramowanie dla amerykańskiego Departamentu Obrony. Usługi oferowane klientom handlowym obejmują serwis sprzętu i oprogramowania,

administrację systemów, projektowanie sieci, integrowanie i modernizację systemów oraz zarządzanie placówkami.

Dział **Technologie Komponentowe** jest dostawcą wysoce wydajnych komponentów i materiałów elektronicznych i optycznych dla branży telekomunikacyjnej, komputerowej, przemysłowej, medycznej i wojskowej. Dział ten koncentruje się na trzech segmentach handlowych: technologie i usługi połączeń sprzęgających, sprzęt komunikacyjny oraz technologie ruchu. W ramach technologii sprzęgających zajmuje się projektowaniem i produkcją elektronicznych i optycznych produktów i usług połączeniowych, w tym w zakresie mikroelektroniki, złączy, płytek montażowych dla obwodów drukowanych oraz oferuje produkty scalające oraz związane z tym materiały i usługi. W ramach wyrobów na potrzeby łączności działalność Northrop Grumman koncentruje się na sprzęcie laserowym. W ramach technologii ruchu Spółka zajmuje się projektowaniem i produkcją pierścieni ślizgowych, siłowników i przeliczników, precyzyjnych silników na prąd stały, wyświetlaczy awioniki, przełączników optycznych, łączy cylindrycznych, systemów wytwarzających tlen, kriochłodziń oraz aparatów oddechowych.

W Polsce Northrop Grumman prowadzi wyłącznie działalność handlową w zakresie sprzedaży produktów działu Technologii Komponentowych, tj. drutów, past lutowniczych i topników chemicznych, złączy do zastosowań energetycznych i dla transportu publicznego, prętów laserowych oraz produktów Działu Systemów Elektronicznych, tj. wyrobów na potrzeby lotnictwa, elektroniki wojskowej i bezpieczeństwa. Ww. przedsiębiorca nie posiada spółek zależnych w Polsce, a w zakresie sprzedawanych na tym rynku produktów jego udział w rynku jest nieznaczący.

TRW Corporation zwana dalej TRW jest spółką prawa amerykańskiego prowadzącą działalność w zakresie zaawansowanych technologicznie produktów i usług. Podstawowym przedmiotem działania TRW i jej spółek zależnych jest projektowanie, produkcja i sprzedaż produktów w zakresie systemów inżynieryjnych, badań i usług technicznych mających zastosowanie w przemyśle motoryzacyjnym, kosmicznym, obronnym i systemów informatycznych. W skład TRW wchodzi cztery następujące działy operacyjne: Motoryzacyjny, Systemów, Kosmiczny i Elektroniczny oraz Systemów Lotniczych.

Działalność gospodarcza TRW w zakresie **Motoryzacji** dotyczy projektowania i produkcji systemów i komponentów dla producentów pojazdów, w szczególności w zakresie technologii biernego i czynnego bezpieczeństwa, zintegrowanej kontroli pojazdów i zaawansowanych systemów ochrony pasażerów. Produkty TRW to m.in. systemy podwozi (komponenty i układy hamulcowe, kierownicze, zawieszenia i kontroli pojazdów), układy kierownicze, elementy silników (zawory i inne części mechanizmów rozrzędu), elementy łącznikowe, systemy bezpieczeństwa pasażerów (pasy bezpieczeństwa, komponenty i systemy poduszek powietrznych) oraz układy kierownicze i zintegrowane układy kierownicze, systemy dostępu, zabezpieczenia i bezpieczeństwa, wskaźniki i ogrzewanie, elektronika związana z wentylacją i klimatyzacją, precyzyjnie tłoczone elementy plastikowe i ich zespoły, oraz usługi na

rynku wtórnym dotyczące m.in. części zamiennych, serwisu, obsługi technicznej i diagnostycznej.

Działalność **Działu Systemów TRW** dotyczy integracji systemów i świadczenia usług z zakresu informatyki, w szczególności projektowania i obsługi kompletnych systemów przez cały okres ich eksploatacji, opracowania rozwiązań oraz sprawowania pieczy nad systemami dla sektora obronnego, państwowego i klientów komercyjnych. Produkty TRW to m.in. systemy obronne (systemy rakiet, systemy dowodzenia i kontroli, systemy modelowania i symulacji), systemy dla sektora rządowego (przenoszenie technologii obronnych dowodzenia i kontroli na potrzeby bezpieczeństwa publicznego, wymiaru sprawiedliwości, kierowania ruchem i administracji ochrony zdrowia) oraz systemy komercyjne dotyczące bezpieczeństwa danych, zarządzania sieciami oraz rozwiązań dla e-biznesu dla klientów handlowych.

Dział TRW **Kosmos i Elektronika (TRW Space & Electronics)** projektuje i wytwarza produkty wykorzystywane w kosmosie, obronności oraz elektronice dla klientów rządowych, prywatnych i zagranicznych. Produkty TRW w tej dziedzinie, to m.in. systemy przestrzeni powietrznej i obronności (systemy przestrzeni kosmicznej, w tym satelity telekomunikacyjne, naukowe, szpiegowskie, zaawansowana awionika dla myśliwców następnej generacji, lasery wysokich energii dla potrzeb obronności), usługi techniczne dla władz oraz systemy techniczne i na potrzeby gospodarki (mikroelektronika, zaawansowane lasery dla wytwarzania precyzyjnego, szerokopasmowa łączność satelitarna).

Działalność Działu **Systemy Lotnicze (TRW Aeronautical Systems)** obejmuje produkcję i projektowanie systemów cargo i systemów sterowania silnikami (podzespoły sterowania elektronicznego, rozruszniki, pompy paliwowe, mierniki paliwa), obsługę sprzętu (konserwacja, naprawy i przeglądy), produkcję i projektowanie systemów kontroli lotów (podstawowe i wtórne systemy kontroli lotu, układy hydrauliczne, elektroniczne i światłowodowe układy sterowania i serwomechanizmy), podnośników i wyciągarek, systemów ładowania amunicji (systemy elektro-mechaniczne, elektroniczne i zasilania) oraz systemów wytwarzania energii (elektryczne systemy rozruchowe, pomocnicze i awaryjne systemy wytwarzania i kontroli zasilania i dystrybucji paliwa). Działalność TRW w zakresie systemów lotniczych zostanie sprzedana.

Podstawowa działalność TRW w Polsce dotyczy branży motoryzacyjnej. W tym sektorze TRW prowadzi działalność za pośrednictwem następujących spółek:

- TRW Polska Sp. z o.o. (produkcja i montaż systemów bezpieczeństwa i ich komponentów, systemów poduszek powietrznych i ich części),
- TRW Safety Systems Sp. z o.o. (produkcja poduszek powietrznych i ich komponentów),
- TRW Steering Systems Poland Sp. z o.o. (produkcja przekładni kierowniczych i układów kierowniczych dla pojazdów oraz komponentów silników),
- TRW Braking Systems Sp. z o.o. (produkcja układów hamulcowych),
- TRW Integrated Supply Solutions Sp. z o.o. (rozwiązania w zakresie oprogramowania komputerowego).

TRW posiada znaczący ponad (**tajemnica przedsiębiorstwa**) % udział tylko w dwóch segmentach polskiego rynku motoryzacyjnego, a mianowicie w rynku systemów

bezpieczeństwa pasażerów oraz w rynku komponentów silnikowych do samochodów. Podkreślić jednak należy, iż Northrop Grumman nie prowadzi żadnej działalności na rynku motoryzacyjnym, na którym jest obecna TRW ani w Polsce ani nigdzie na świecie. A ponadto, po przejęciu kontroli nad tą Spółką Northrop Grumman zamierza wyzbyć się Działu motoryzacyjnego TRW.

Rynek właściwy w sprawie, tj. rynek, na który koncentracja wywiera wpływ

W myśl art. 4 pkt 8 ustawy antymonopolowej, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. A zatem rynek ten wyznaczają zasadniczo dwa elementy: towar (*rynek produktowy*) i terytorium (*rynek geograficzny*).

Określając rynek właściwy produktowy i geograficzny w niniejszej sprawie należy uwzględnić fakt, iż przedmiotowa koncentracja ma eksterytorialny charakter, a zatem należy ją oceniać przez pryzmat „zasady skutku” określonej w art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a więc w kontekście określonych zmian, jakie może ona wywołać na rynkach, na których uczestnicy koncentracji prowadzą działalność w Polsce

Z analizy przesłanego zgłoszenia wynika, że uczestnicy przedmiotowej koncentracji są międzynarodowymi korporacjami o bardzo szerokiej ofercie produktowej, które uzyskują znaczną część swoich obrotów ze sprzedaży produktów i usług na rzecz programów prowadzonych przez agendy rządowe USA. Jednocześnie jednak wpływ proponowanej koncentracji na rynek polski jest bardzo ograniczony, bowiem Northrop Grumman nie jest zaangażowana w Polsce w działalność na rynkach, na których jest obecna TRW przez swoje spółki zależne, ani w układzie horyzontalnym ani też w układzie wertykalnym.

Z powyższego wynika, że w niniejszej koncentracji nie ma rynku właściwego w Polsce, na który koncentracja wywiera wpływ.

Na podstawie materiału zgromadzonego w sprawie i powyższych ustaleń organ antymonopolowy zważył, co następuje.

Przepis art. 17 ustawy antymonopolowej stanowi, iż Prezes Urzędu wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, w wyniku której nie powstanie lub nie umocni się pozycja dominująca na rynku i wskutek czego konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona. Dla zastosowania tego przepisu niezbędne jest zatem wykazanie, że wskutek koncentracji:

- a) nie powstanie lub nie umocni się pozycja dominująca,
- b) konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona.

Ad a) Definicja pozycji dominującej określona jest w art. 4 pkt 9 ustawy antymonopolowej. Zgodnie z tą definicją, dominująca pozycja rynkowa przedsiębiorcy

to pozycja, która umożliwi mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym poprzez stworzenie mu możliwości działania w znacznym stopniu niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów. Ustawa wprowadza domniemanie (wzruszalne), że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40 %.

Jak wykazało niniejsze postępowanie zamierzona transakcja nie doprowadzi do powstania lub umocnienia się pozycji dominującej na rynku któregośkolwiek z uczestników transakcji w Polsce, bowiem nie występuje ani horyzontalna ani wertykalna styczność działalności przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji na tym rynku.

Ad b) Drugą z przesłanek, którą należy wykazać wyrażając zgodę na dokonanie koncentracji, jest brak istotnego ograniczenia konkurencji. Skoro Northrop Grumman nie konkuruje w żadnym zakresie z TRW Corporation na jakimkolwiek rynku produktowym w Polsce planowana koncentracja, nie przyczyni się również do istotnego ograniczenia konkurencji na tych rynkach.

Reasumując należy stwierdzić, iż planowana koncentracja spełnia przesłanki określone w art. 17 ustawy antymonopolowej. Stąd wyrażenie zgody na dokonanie koncentracji jest uzasadnione.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Od niniejszej decyzji stronie przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – sądu antymonopolowego za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia decyzji.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów

Dyrektor
Departamentu Przemysłu i Infrastruktury
Andrzej Graduszyński

Otrzymują:

Pani Małgorzata Sz waj
Pan Andrzej Wierciński
„Wardyński, Wierciński, Śledziński,
Szczepiński, Lachert i Wspólnicy” s.j.
Al. Ujazdowskie 12
00-478 Warszawa

Pełnomocnicy
Northrop Grumman Corporation, USA